

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
Факультет історії та філософії
Кафедра філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
Майя ПІКОЛАСВА
« 30 _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія

Рівень вищої освіти: *перший (бакалаврський)*
Галузь знань: *03 Гуманітарні науки*
Спеціальність: *032 Історія та археологія*
Освітньо-професійна програма: *Історія та археологія*

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія». Одеса : ОНУ, 2024. 20 с.

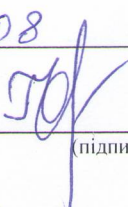
Розробник:

Старовойтова Ірина Іванівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії

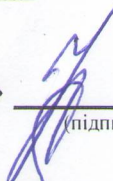
Робочу програму затверджено на засіданні кафедри філософії

Протокол № 1 від «29» 08 2024р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Інна ГОЛУБОВИЧ)

Погоджено з гарантом ОПІ «Історія та археологія» (Наталія ПЕТРОВА)

(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від «30» серпня 2024р.

Голова НМК

(підпис)

(Галина ЛЕВЧЕНКО)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри філософії

Протокол № ___ від «___» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____
(підпис) (_____)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри філософії

Протокол № ___ від «___» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____
(підпис) (_____)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин –90 змістових модулів –3	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> Спеціальність <u>032 Історія та археологія</u> Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u>	<i>Обов'язкова</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	<i>Рік підготовки:</i>
		4-й	4-й
		<i>Семестр</i>	<i>Семестр</i>
		7-й	7-й
		<i>Лекції</i>	<i>Лекції</i>
		24 год.	10 год.
		<i>Семінарські</i>	<i>Семінарські</i>
		12 год.	-
		<i>Лабораторні</i>	<i>Лабораторні</i>
		<i>Не передбачено</i>	<i>Не передбачено</i>
		<i>Самостійна робота</i>	<i>Самостійна робота</i>
		54 год.	90 год.
Форма підсумкового контролю: <i>іспит</i>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни сформувати філософську культуру та гуманістичний тип мислення здобувачів вищої освіти, на основі досягнень світової й вітчизняної філософської думки, духовної спадщини українського народу і загальнолюдських цінностей.

Завдання дисципліни:

- формування у здобувачів сучасного системного наукового мислення, розуміння історичних типів філософії та філософствування, концепції та напрямків філософської думки;
- ознайомлення зі становленням основних етапів розвитку, ідеями та концепціями вітчизняної філософської думки;
- вивчення та засвоєння сутності, змісту та особливостей основних розділів філософії: онтології, гносеології, феноменології, філософській антропології та соціальної філософії;
- формування усвідомлення щодо філософських знань як системи, яка виступає методологічним засобом для досліджень в гуманітарних й природничих науках, зокрема для історії та археології;
- створення умов для формування світоглядно-методологічної культури здобувачів вищої освіти.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних

компетентностей:

а) загальних (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 14. Здатність формувати, зберігати та примножувати гуманістичні цінності.

б) фахових (СК):

СК 8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

СК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 07. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.

ПРН 08. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.

ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

ПРН 12. Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.

ПРН 14. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- основні світоглядні та методологічні засади філософського осмислення дійсності, свого місця і ролі в суспільстві як громадянина та фахівця;
- характеристику історичних типів світогляду;
- історичну генезу предмета філософії в історії світової філософії;
- напрямки розвитку філософської думки в Україні;

- філософське вчення про буття, матерію і свідомість; концепції розвитку; теорію і логіку пізнання;
- сучасні уявлення про природу, суспільство, їх взаємодію;
- сутність людини як суб'єкта історичного процесу й її особливості; значення особистості в історії; аксіологічний аспект відношення людини до світу;
- проблематику сенсу життя, співвідношення особистих й громадянських вимог, інтересів, цілей, інших мотивів діяльності, особистих й загальнолюдських цінностей, необхідності й свободи, екології людини;
- питання філософії історії та варіативності історичного процесу;
- глобальні проблеми сучасності, досягнення філософії в галузі побудови наукової картини світу;

вміти:

- застосовувати філософські засоби пізнання, методологічні засади культури, науки й техніки до аналізу проблемних ситуацій і вибору оптимальних рішень у професійній та соціальній галузях життєдіяльності;
- аналізувати події громадського життя, власні ціннісні орієнтації, соціальні настанови, життєві плани і самосвідомість, досягнення науки, техніки і культури взагалі та з точки зору сучасних філософських концепцій;
- оцінювати свої ідеї та вчинки, явища і процеси духовного життя з позицій гуманістичної моралі, естетики та екологічної свідомості;
- приймати участь і відстоювати свої переконання в дискусіях;
- використовувати практичні навички самовизначення щодо світоглядних позицій, захисту своїх переконань, культури спілкування, інтелектуальної взаємодії з колегами;
- працювати з філософськими текстами, аналізувати їх та застосовувати у своїй аргументації й відповідно власної світоглядної позиції.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль_1. Становлення та розвиток філософії

Тема 1. Філософія як специфічний тип знання

Світогляд як духовно-практичний спосіб освоєння світу і форма самовизначення людини. Структура світогляду. Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, наука і філософія. Сучасна світоглядна парадигма. Філософія як теоретична основа світогляду. Специфіка філософського освоєння дійсності. Предмет філософії. Основні теми і типи філософствування. Світ філософських роздумів: людина і світ; мислення і буття, духовне і тілесне. Основні функції філософії: світоглядна, пізнавальна, методологічна, соціально-практична.

Соціальна спрямованість філософського знання. Духовно-творча природа філософії. Людиномірна сутність філософії. Загальнолюдські цінності у філософії. Філософське обґрунтування гуманізму. Місце та роль філософії у сучасному суспільному житті.

Тема 2. Історичний розвиток світової філософії

Становлення філософського знання. Міфоепічні засади та релігійні основи філософії. Парадигмальність філософського знання: давньокитайська і давньоіндійська філософія.

Поняття «антична філософія». Загальні особливості, умови формування та етапи розвитку філософії античної Греції. Атомістичне вчення. Класичний етап розвитку античної філософії: антропологічний поворот у філософії Сократа; онтологія (вчення про ідеї), проблема пізнання, етика та суспільно-політичні погляди Платона; філософське вчення Аристотеля: буття, пізнання, фізика, суспільно-політичні погляди, логіка.

Специфіка філософської думки в період Середньовіччя та її релігійний характер. Апологетика. Схоластика і екзистенційно-містична лінія середньовічної філософії (рання німецька філософія, ідея кордоцентризму). Реалізм і номіналізм.

Гуманістичний характер філософії епохи Відродження. Реформація.

Філософія Нового часу. Просвітництво і «барокова» філософія. Кордоцентризм Б.Паскаля. Філософське обґрунтування нової картини світу (Ф.Бекон, Р.Декарт, Б.Спіноза,

Г.Ляйбніц, Дж.Локк, Дж. Берклі, Д.Юм). Механістичний характер філософії XVIII ст. Класична німецька філософія. Філософські позиції І.Канта, Г.Гегеля, Л.Фейєрбаха.

Тема 3 . Сучасна світова філософія. Філософська думка в Україні.

Філософія XIX ст. Програма радикального оновлення філософії — марксизм (К.Маркс і Ф.Енгельс), позитивізм, філософія життя (А.Бергсон, Ф.Ніцше, А.Шопенгауер). Екзистенціальна філософія. Становлення філософської антропології. Персоналізм. Неотомізм.

Сучасна світова філософія. Філософія модерну і постмодерну. Постпозитивізм та аналітична філософія. Радикальне оновлення філософського дискурсу. Методи емансипації свідомості: феноменологічна редукція Е.Гуссерля, герменевтичне коло Г.Гадамера, деконструкція Ж.Дерріда, негативна діалектика Т.Адорно, епістемологія М.Фуко та ін.

Джерела української філософської культури. Особливості типу української філософської парадигми .Міфоепічний світогляд проукраїнського етносу (IX—XI ст.). Філософський характер «Велесової книги». Становлення християнського світогляду на Русі. Дворів'я. Філософська думка Києво-Руської держави (X—XII ст.). Становлення українського неоплатонізму XIV—XVI ст. (агіографія, ісихазм, ареопагітизм). Братські школи. Острозький культурно-освітній центр. Українські полемісти. Києво-Могилянський колегіум (1632— 1701), Києво-Могилянська Академія (1701—1818). Г.Сковорода — родоначальник української класичної філософії. Українське Просвітництво. Філософська культура українського бароко.

Академічна філософія в Україні XIX ст. Український романтизм (М.Гоголь, М.Костомаров, Т. Шевченко, П. Куліш, П.Юркевич). Київська екзистенційна філософія XX ст. (М.Бердяєв, Л. Шестов, В. Зеньківський). Філософські ідеї в Україні в кінці XIX — на початку XX ст. (В.Антонович, М.Драгоманов, О.Потебня, Л.Українка, М.Коцюбинський, М.Грушевський, В.Винниченко, В.Липинський, Д.Донцов). Філософія української діаспори (Д.Чижевський, І.Лисяк-Рудницький, О.Кульчицький та ін.). «Культурне Відродження» 20-х років. Українське філософське Відродження 60-х років. Сучасна українська філософія — М.Верніков, А.Уйомов, М.Попович, І.Бичко, В.Пролеєв, В.Єрмоленко, О.Забужко. Філософія в Одесі.

Змістовий модуль 2. Основи філософського розуміння світу

Тема 4. Філософська онтологія: проблеми буття

Виникнення і внутрішня логіка проблеми буття. Роздуми про світ, його існування, життя і смерть та їх призначення в людському житті. Категорія буття: її смисл та специфіка. Буття світу як основа і передумова його єдності. Світ як сукупна реальність і єдність природи та людини, матеріального світу та людського духу.

Основні форми буття. Буття речей, процесів і станів природи. Буття ідеального та духовного. Буття свідомого і несвідомого. Соціальне буття як єдність індивідуального і суспільного буття. Специфіка людського буття. Людина і буття як «мікро-» і «макросвіт». Світ «повсякденності» (буденності) як світ людського існування. Буття і суще. «Життєвий світ». Буття і небуття (ніщо). Філософські концепції буття.

Буття і час. Вічне і минує. Тривалість (плинність) і стійкість буття. Часовість та історичність буття. Протяжність буття. Буття і простір. Трансцендентність та іманентність: зовнішнє і внутрішнє буття. Буття і субстанція. Проблема субстанції. Типи онтології: реалізм (матеріалізм), спірітуалізм (ідеалізм), монізм, дуалізм, плюралізм.

Формування науково-філософського поняття матерії. Еволюція філософських і природно-наукових поглядів на матерію. Філософсько-світоглядна і наукова картина світу. Основні форми існування матерії. Поняття руху. Рух і розвиток. Сучасна наука про класифікацію форм руху матерії. Простір і час. Субстанційна й релятивістська концепції простору і часу, їхнє світоглядне і методологічне значення. Космос, природа, людина. "Профанне" і "сакральне". Псевдосакральне. Природне і надприродне. Посейбічне і потойбічне. Онтологія і теологія. Ідея Бога. Людське буття як практично-духовний "горизонт" світу.

Тема 5. Проблема свідомості у філософії та науці.

Духовний вимір людського буття. Проблема ідеального. Іntenціональність. Перцепція і апперцепція. Проблема свідомості у філософії та науці. Природничі та соціально-історичні засади свідомості. Сучасна наука про передумови виникнення свідомості. Відображення як атрибутивна властивість матерії та його основні форми. Свідомість – вища форма психічного відображення дійсності. Провідна роль соціальності у виникненні свідомості. Сутність та основні характеристики свідомості. Самосвідомість. Рефлексія, розум, інтелект, мислення, мова.

Структура свідомості. Сфери свідомості: пізнавальна, емоційна, мотиваційно-вольова. Рівні психічного життя людини: несвідоме, підсвідоме, надсвідоме. Проблема несвідомого у філософії З.Фройда та сучасному психоаналізі. Практика («використовуючий» і новаційно-творчий рівні практики). Праксеологія. Філософські проблеми штучного інтелекту.

Тема 6. Філософія пізнання (гносеологія та епістемологія)

Пізнання як специфічна форма ставлення людини до світу. Об'єкт і суб'єкт пізнання. Об'єкт-суб'єктна і суб'єкт-суб'єктна пізнавальна ситуація Співвідношення гносеології та епістемології. Проблема пізнання в історії філософії: поняття про рівні пізнання в античній філософії (Платон, Арістотель); середньовічні уявлення про рівні та форми пізнання (питання про універсалиї); проблема методу пізнання у філософії Нового часу (раціоналізм та емпіризм); теорії пізнання у неklasичній філософії. Оптимізм, агностицизм, скептицизм.

Види пізнання: життєво-досвідне, мистецьке, наукове, релігійно-містичне, екстрасенсивне. Рівні та форми пізнання, їх взаємозв'язок. Чуттєвий рівень пізнання та його форми (відчуття, сприйняття, уявлення). Раціональний рівень пізнання та його форми (поняття, судження, умовиводи). Синтезувальний рівень пізнання та його форми (експеримент, досвід, практика). Поняття істини. Критерії істинності знань. Теорії істини: кореспондентська, прагматична, конвенційна, когерентна, регулятивна. Істина і правда.

Методологія пізнання як форма організації оптимальної діяльності людини. Універсально-об'єктивістська (природничо-наукова, гуманітарно-наукова) методологія. «Логіка наукового дослідження» та її етапи (проблема, факт, гіпотеза, теорія, ідея, вищі шаблі систематизації пізнавального процесу). Універсально-об'єктивістська (природничо-наукова, гуманітарно-наукова) методологія. Типи екзистенційної методології (феноменологія, герменевтика, екзистенційно-ментальна).

Філософське вчення про розвиток світу. Діалектика як вчення про універсальні зв'язки, зміни та розвиток. Основні закони та категорії діалектики та їх значення для аналізу дійсності. Альтернативи діалектики: метафізика як наука і метод, софістика, еkleктика, релятивізм, догматизм.

Змістовий модуль 3. Соціальна філософія

Тема 7. Соціальна філософія як теорія та методологія пізнання суспільства та розвиток її проблематики

Поняття «соціального» та специфіка соціального пізнання. Соціальна філософія: її предмет та гуманістична спрямованість. Головні методологічні принципи соціальної філософії, її категорії та функції. Соціальна філософія як методологія суспільних наук.

Історична генеза предмета соціальної філософії. Сучасні соціально-філософські погляди: позитивістська соціально-філософська проблематика (О.Конт, Г.Спенсер); соціальна філософія марксизма (К.Маркс, Ф.Енгельс); психологічний напрямок (Л.Уорд, Г.Тард, В.Парето); неокантіанство (В.Віндельбанд, Г.Ріккерт); теорія соціальної дії М.Вебера; Т.Парсонс); теорія коловороту локальних цивілізацій (О.Шпенглер, А.Тойнбі); теоретична соціологія П.Сорокіна; емпірична соціологія та структурно-функціональний аналіз (Т.Парсонс, Р.Мертон); сучасна соціобіологія (З.Фройд, К.Юнг, Е.Фромм, Г.Маркузе); технологічний детермінізм (Р.Арон, У.Ростоу, Д.Белл, О.Тоффлер, З.Бжежинський).

Тема 8. Суспільство як система. Природа і суспільство

Соціальне буття людини як реальний життєвий процес. Суспільство як самоорганізуюча і саморозвиваюча система. Суспільство і природа як підсистеми об'єктивної реальності. Географічне середовище і його роль в житті суспільства. Демографічні чинники суспільного розвитку. Поняття «ноосфера».

Сфери життєдіяльності суспільства. Економічне життя суспільства. Матеріальне виробництво і його особливості в інформаційному суспільстві. Сутність і соціальні наслідки НТР. Поняття соціальної структури суспільства. Соціальна структура традиційного, індустріального і інформаційного суспільства. Соціальна мобільність і соціальна стратифікація. Етносоціальне буття суспільства (етноси, народність, раси, нації). Національний характер, національна самосвідомість, національний дух, національна ідея, національний менталітет. Проблема національного і загальнолюдського (націоналізм, інтернаціоналізм, космополітизм). Нація і національна мова.

Політичне життя суспільства. Політика як регулятивний механізм функціонування та розвитку соціуму. Політичні відносини та інститути. Держава як елемент політичної системи та особливості становлення української державності. Інститут влади, демократія та проблеми її розвитку на сучасному етапі. Парадокси посттоталітарної свідомості. Права людини як філософська проблема.

Духовне життя суспільства. Духовні потреби, духовна діяльність, духовні цінності, духовні відносини. Суспільна та індивідуальна свідомість. Структура суспільної свідомості. Специфіка форм суспільної свідомості. Духовна природа здоров'я.

Тема 9. Філософська антропология

Буття людини у світі природи. Специфіка людського буття. Природа як об'єктивне начало в самій людині. Буття людини як реальний процес її існування. Матеріальні основи буття людини. Буттєвість, свобода і творчість -- сутнісні характеристики людини. Творчотрансцендентальна природа людського буття. Свобода, вибір, відповідальність — сутнісні засоби реалізації творчої життєдіяльності людського ества в процесі становлення людської особистості.

Цілепокладання як спосіб людської життєдіяльності і практика. Антропосоціогенез. Проблема людського начала. Основні детермінанти її появи. Філософська проблема взаємовідношення душі і тіла людини. Плотська і духовна людина. Феномен тілесності. Тіло як носій бутійних змістів. Подолання бінарної опозиції духу і тіла. «Мова тіла». Духовнотворчі певні тіла. Тенденції до перетворення праці в гру. Орієнтація на тілесність сучасної цивілізації — вияв посилення міфологічного елемента в культурі. Воля, віра, почуття як прояви людського ества. Тема життя і смерті у філософії. Кінечність індивідуального існування людини. Сенс життя людини і людства. Соціальне буття людини як єдність індивідуального і суспільного буття.

Людина і особистість. Філософія особистості. Особистість як продукт соціального середовища, особливості її історичного розвитку. Типи особистості. Суспільна позиція особи, її соціальна роль і взаємодія із соціальною нормою. Історичні типи взаємовідносин особи і суспільства. Відчуження людини в сучасному суспільстві. Проблема оптимізації форм самореалізації людини. Людське буття як «співбуття». Проблема людської «самості». «Я» та «інші». Проблема інтерсуб'єктивності. Індивідуально-особистісне і соціально-спільнотнісне

Тема 10. Філософія та глобальні проблеми сучасності

Історичні виміри людського буття. Філософія історії. Людина як суб'єкт історичного процесу. Особистість в історії. Варіативність історичного процесу. Поліваріантність історичного розвитку. Способи тематизації історичної реальності: соціальна історія, політична історія, історія повсякденності, історія ментальностей. Проблема сенсу історії. Міфологічна і релігійна історична свідомість. Сакральна і профанна історія. Проекти світової історії. Аісторизм сучасної культурної історії. Модуси історичного часу. Тотальність модусу теперішності в сучасній цивілізації. Ідея кінця історії(Ф.Фукуяма). Постісторичний стан суспільства. Нові типи раціональності: взаємовідношення науки-філософії — релігії. Специфіка науки, її співвідношення з філософією і позанауковим знанням. Методологічні регулятиви розвитку наукового пізнання. Динаміка наукового знання: класична наука — некласична — постнекласична наука. Зміна наукових парадигм. Революції в науці. Гуманізація науки і сцієнтизація культури як тенденція сучасного соціокультурного дискурсу. Етика науки. Наука як влада і наука як комунікація.

Космічно-природна основа людського буття. Коеволюційні процеси розвитку людства. Людина як чинник розвитку біосфери. Глобальні проблеми людства. Імперативи виживання людства: екологічний і моральний імперативи. Стратегія людства в планетарному масштабі.

Управління розвитком людства. Завдання переходу від техногенної до антропогенної цивілізації. Постісторичне буття людства. Глобальне моделювання майбутнього. Плюралізм цінностей: проблема культурного порозуміння. Провідні ціннісні орієнтації людства на межі тисячоліть.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Очна форма				Заочна форма			
	Усього	лекц	сем	срс	Усього	лекц	сем	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Становлення та розвиток філософії								
Тема 1. Філософія як специфічний тип знання	6	2	2	2	12	2	-	10
Тема 2 Історичний розвиток світової філософії	4	2		2	10	-	-	10
Тема 3 . Сучасна світова філософія. Філософська думка в Україні.	8	4	2	2	12	2	-	10
Разом за змістовим модулем 1	18	8	4	6	34	4	-	30
Змістовий модуль 2. Основи філософського розуміння світу								
Тема 4. Філософська онтологія: проблеми буття	10	2	2	6	8	2	-	6
Тема 5. Проблема свідомості у філософії та науці.	10	2		8	7	-	-	7
Тема 6. Філософія пізнання (гносеологія та епістемологія)	10	2	2	6	7	-	-	7
Разом за змістовим модулем 2	30	6	4	20	22	2	-	20
Змістовий модуль 3. Соціальна філософія								
Тема 7. Соціальна філософія як теорія та методологія пізнання суспільства та розвиток її проблематики	10	2	-	8	7	-	-	7
Тема 8. . Суспільство як система. Природа і суспільство. Сфери суспільної життєдіяльності.	10	2	-	8	7	-	-	7
Тема 9. Філософська антропологія. Філософія особистості	12	2	2	8	10	2	-	8
Тема 10. Філософія історії. Філософія та глобальні проблеми сучасності	10	4	2	4	10	2	-	8
Разом за змістовим модулем 3	42	10	4	28	34	4	0	30
Усього годин	90	24	12	54	90	10	0	80

5. Теми семінарських занять (на заочній формі не передбачено)

з/п	Назва і зміст теми	Кількість годин, очна форма
1.	Філософія як специфічний тип знання <i>Філософія як спосіб духовного самовизначення людини у світі. Природа філософських проблем та місце і роль філософії в суспільстві [2]; [3]; [4].</i>	2

2.	Історичний розвиток світової філософії. <i>Головні періоди світової філософії . Сучасна світова філософія. Філософська думка в Україні. [1]; [2]; [3]; [4].</i>	2
3.	Філософська онтологія: проблеми буття <i>Роздуми про світ, його існування, життя і смерть та їх призначення в людському житті. Категорія буття: її смисл та специфіка. Формування науково-філософського поняття матерії. [2]; [3]; [4].</i>	2
4.	Філософія пізнання (гносеологія та епістемологія) <i>Пізнання як специфічна форма ставлення людини до світу. Проблема пізнання в історії філософії. Види пізнання: життєво-досвідне, мистецьке, наукове, релігійно-містичне, екстрасенсивне. Рівні та форми пізнання, їх взаємозв'язок. Поняття та критерії істини. Методологія пізнання як форма організації оптимально ефективної діяльності людини. «Логіка наукового дослідження» та її етапи (проблема, факт, гіпотеза, теорія, ідея, вищі щаблі систематизації пізнавального процесу). Філософське вчення про розвиток світу. [2]; [3]; [4].</i>	2
5.	Філософська антропологія <i>Буття людини у світі природи. Свобода, вибір, відповідальність — сутнісні засоби реалізації творчої життєдіяльності людського єства в процесі становлення людської особистості. Антропосоціогенез. Воля, віра, почуття як прояви людського єства. Тема життя і смерті у філософії[2]; [3]; [4].</i>	2
6.	Філософія та глобальні проблеми сучасності <i>Історичні виміри людського буття. Філософія історії. Людина як суб'єкт історичного процесу. Особистість в історії. Варіативність історичного процесу. Поліваріантність історичного розвитку. Способи тематизації історичної реальності: соціальна історія, політична історія, історія повсякденності, історія ментальностей. Специфіка науки, її співвідношення з філософією і позанауковим знанням. Зміна наукових парадигм. Етика науки. Глобальні проблеми людства. Імперативи виживання людства: екологічний і моральний імперативи. Постісторичне буття людства. Глобальне моделювання майбутнього. [2]; [3]; [4].</i>	2
	Разом	12

[1] – складання таблиці з узагальненням інформації щодо історії філософії.;

[2] – складання конспекту з додаткової й допоміжної літератури;

[3] – опанування першоджерел (творів мислителів з певної теми);

[4] – опрацювання лекційного матеріалу.

7. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачено

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачено

8. Самостійна робота

з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема: Філософія як специфічний тип знання.	2/10

	<i>(опрацювання лекційного матеріалу, складання тематичного словника, відповіді на питання для самоконтролю, опанування текстів (творів мислителів з даної теми)</i>	
2.	Тема: Історичний розвиток світової філософії. <i>(опрацювання лекційного матеріалу, складання тематичного словника, відповіді на питання для самоконтролю складання таблиці)</i>	2/10
3.	Тема: Сучасна світова філософія. <i>(опрацювання лекційного матеріалу, складання тематичного словника, складання таблиці, відповіді на питання для самоконтролю, опанування текстів (творів мислителів з даної теми)</i>	2/10
4.	Тема: Філософський зміст проблеми буття. <i>(опрацювання лекційного матеріалу, складання тематичного словника, відповіді на питання для самоконтролю, опанування текстів (творів мислителів з даної теми)</i>	6/6
5.	Тема: Проблема свідомості у філософії та науці. <i>(опрацювання лекційного матеріалу, складання тематичного словника, складання таблиці, відповіді на питання для самоконтролю, опанування текстів (творів мислителів з даної теми), підготовка презентацій з проблем III (вибірково)</i>	8/7
6.	Тема: Філософія пізнання (гносеологія та епістемологія). <i>(опрацювання лекційного матеріалу, складання тематичного словника, відповіді на питання для самоконтролю, опанування текстів (творів мислителів з даної теми), підготовка презентацій з філософських питань хімії (вибірково)</i>	6/7
7.	Тема: Соціальна філософія як теорія та методологія пізнання суспільства та розвиток її проблематики. <i>(опрацювання лекційного матеріалу, робота з таблицею до тем 2, 3 (доповнення соціальною проблематикою))</i>	8/7
8.	Тема: Суспільство як система. Природа і суспільство. <i>(опрацювання лекційного матеріалу)</i>	8/7
9.	Тема: Філософська антропологія. <i>(опрацювання лекційного матеріалу, складання тематичного словника, відповіді на питання для самоконтролю, опанування текстів (творів мислителів з даної теми)</i>	8/8
10.	Тема: Філософія та глобальні проблеми сучасності. <i>(опрацювання лекційного матеріалу)</i>	4/8
	Всього	54/80

9. Методи навчання

У ході читання дисципліни використовуються методи навчання, які притаманні системі вищої академічної освіти. Серед них найтрадиційнішим залишаються:

- *Словесні* (лекції; пояснення, бесіди, дискусії)
- *Наочні* (мультимедійні презентації) за допомогою використання комп'ютерної техніки й комунікаційних платформ Zoom, Classroom, Moodle, Viber, Telegram.
- *Практичні* (опрацювання лекційного матеріалу та довідкової й додаткової літератури, складання конспекту з першоджерел і тематичного словника, оформлення таблиці з узагальненням інформації щодо історії філософії).

Передбачається проведення групових (а за потреби і індивідуальних) консультацій.

10.Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності та всебічності.

- *Поточний* контроль – усне опитування на семінарському занятті;
- *Періодичний* контроль - оцінювання результатів самостійної роботи;
- *Підсумковий* контроль – іспит.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на іспиті

Оцінка	Кількість балів	Критерії оцінювання
Відмінно	15-20	Здобувач освіти правильно, точно і повно виконав всі завдання екзаменаційного білету, чітко і логічно відповів на поставлені екзаменаторами запитання. Ґрунтовно і всебічно знає зміст теоретичних питань, вільно володіє філософською термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання, робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки.
Добре	10-14	Здобувач освіти достатньо повно виконав всі завдання екзаменаційного білету, чітко і логічно відповів на поставлені екзаменаторами запитання. Достатньо глибоко і всебічно знає зміст теоретичних питань, володіє філософською термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, використовує набуті теоретичні, робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускає несуттєві помилки, які усуваються самим здобувачем, коли на них вказує екзаменатор.
Задовільно	5-9	Здобувач освіти у неповному обсязі виконав всі завдання екзаменаційного білету, відповіді на додаткові та навідні запитання мають нечіткий, розпливчастий характер. Володіє основним обсягом теоретичних знань, неточно використовує філософську термінологію. Відчуває значні труднощі при побудові самостійної логічної відповіді, у застосуванні теоретичних знань при аналізі практичних завдань, виявленні причинно-наслідкових зв'язків. У відповідях мають місце суттєві помилки.
Незадовільно з можливістю повторного складання	2-4	Здобувач освіти не виконав завдання екзаменаційного білету, у більшості випадків не дав відповіді на додаткові та навідні запитання екзаменаторів. Не опанував основний обсяг теоретичних знань, виявив низький рівень володіння філософською термінологією. Відповіді на питання є фрагментарними, непослідовними, нелогічними, не може застосовувати теоретичні знання при аналізі практичних завдань, виявляти причинно-наслідкові зв'язки. У відповідях має місце значна кількість грубих помилок.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0-1	Не володіє навчальним матеріалом. Виконує лише елементи завдання, погребує постійної допомоги викладача.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти на семінарських заняттях

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії оцінювання
Відмінно	7-10	Здобувач освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується філософською та науковою термінологією. Вміє обирати раціональний метод розв'язання задач та формулювати необхідні залежності; здатний використовувати під час виконання вправ чи розв'язання задач додаткову інформацію, зокрема, довідкову; оцінювати можливі похибки, оцінювати коректність отриманого результату, вміння його аналізувати та узагальнювати, бере активну участь у проведенні заняття, вчасно виконує завдання.
Добре	5-6	Здобувач освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується філософською та науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. Вміє обирати раціональний метод розв'язання задач та формулювати необхідні залежності; дотримується правильної послідовності

		виконання дій в процесі розв'язання задач; здатний використовувати під час виконання вправ чи розв'язання задач додаткову інформацію, зокрема, довідкову; але може допускати при цьому незначні помилки або відчувати труднощі у найскладніших випадках.
Задовільно	3-4	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, погано орієнтується у філософській та науковій термінології; не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки. Відчуває труднощі у використанні, під час відповідей, додаткової інформації, зокрема, довідкової; оцінюванні коректності отриманого результату; припускається грубих помилок.
Незадовільно	2	Здобувач освіти достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань. Спроможний вирішувати спрощені завдання за допомогою навідних питань; частково обмірковує проблеми, відчуваючи складнощі в ряді простих випадків; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені прості запитання відповідає вірно.
Незадовільно	0 – 1	Здобувач не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.

Критерії оцінювання результатів виконання завдань для самостійної роботи для очної форми навчання

Самостійна робота	Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії оцінювання
Складання таблиці з узагальнення інформації щодо історії філософії	Відмінно	16-20	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної відповіді; вільно використовує набуті теоретичні знання, філософську й наукову термінології, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує інформаційні технології, вчасно виконує завдання.
	Добре	10-15	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; використовує набуті теоретичні знання, філософську й наукову термінології; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує інформаційні технології, але допускає несуттєві неточності, вчасно виконує завдання.
	Задовільно	4-9	Здобувач самостійно застосовує алгоритм (методику) виконання завдання, відчуває труднощі у застосуванні теоретичних знань, філософської й наукової термінології, пошуку додаткової інформації, а допущені помилки, при підготовці, не дають можливості зробити правильні висновки; завдання виконує вчасно.
	Незадовільно	2-3	Здобувач планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані практичні уміння та навички, допускається грубих помилок у застосуванні філософської й наукової термінології; невчасно виконує завдання.
	Незадовільно	0-1	Здобувач не правильно виконав завдання для самостійної роботи, продемонстрував незадовільне знання понятійного апарату, не зміг застосовувати теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу. Або завдання не виконане.

Критерії оцінювання результатів виконання завдань для самостійної роботи для заочної форми навчання

Самостійна робота	Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії оцінювання
Складання таблиці з узагальнення інформації щодо історії філософії	Відмінно	16-20	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної відповіді; вільно використовує набуті теоретичні знання, філософську й наукову термінології, проявляє творчий підхід, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує інформаційні технології, вчасно виконує завдання.

	Добре	10-15	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; використовує набуті теоретичні знання, філософську й наукову термінологію; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує інформаційні технології, але допускає несуттєві неточності, вчасно виконує завдання.
	Задовільно	4-9	Здобувач самостійно застосовує алгоритм (методику) виконання завдання, відчуває труднощі у застосуванні теоретичних знань, філософської й наукової термінології, пошуку додаткової інформації, а допущені помилки, при підготовці, не дають можливості зробити правильні висновки; завдання виконує вчасно.
	Незадовільно	2-3	Здобувач планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані практичні уміння та навички, допускається грубих помилок у застосування філософської й наукової термінології; невчасно виконує завдання.
	Незадовільно	0-1	Здобувач не правильно виконав завдання для самостійної роботи, продемонстрував незадовільне знання понятійного апарату, не зміг застосовувати теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу. Або завдання не виконане.
Складання тематичного словника			
	Відмінно	3	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної відповіді; вільно використовує набуті теоретичні знання, філософську й наукову термінологію, проявляє творчий підхід, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує інформаційні технології, вчасно виконує завдання.
	Добре	2	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; використовує набуті теоретичні знання, філософську й наукову термінологію; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує інформаційні технології, але допускає несуттєві неточності, вчасно виконує завдання.
	Задовільно	1	Здобувач самостійно застосовує алгоритм (методику) виконання завдання, відчуває труднощі у застосуванні теоретичних знань, філософської й наукової термінології, пошуку додаткової інформації, а допущені помилки, при підготовці, не дають можливості зробити правильні висновки; завдання виконує вчасно.
	Незадовільно	0,5	Здобувач планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані практичні уміння та навички, допускається грубих помилок у застосування філософської й наукової термінології; невчасно виконує завдання.
	Незадовільно	0	Здобувач не правильно виконав завдання для самостійної роботи, продемонстрував незадовільне знання понятійного апарату, не зміг застосовувати теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу. Або завдання не виконане.
Опанування текстів (творів мислителів певної теми)			
	Відмінно	6	Здобувач самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних філософських проблем, цитує першоджерела; якісно оформлює список літератури; дотримується структури написання роботи. Робота відзначається багатством слововживання, аргументованою, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю
	Добре	4-5	Здобувач самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних філософських проблем, цитує першоджерела; якісно оформлює список літератури; дотримується структури написання роботи, вдало добирає лексичні засоби, проте ще має працювати над умінням виразно висловлювати власну позицію і належно її аргументувати

	Задовільно	2-3	За обсягом робота здобувача наближається до норми, загалом є завершеною, тему значною мірою розкрито, проте вона потребує глибшого висвітлення, має бути увиразненні основні думки, посилена єдність стилю, мовне оформлення різноманітнішим, аргументованішим, більш уваги слід приділити оформленню списку літератури.
	Незадовільно	1	Створеному здобувачем тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи, побудоване висловлювання характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексики, аргументованість; список літератури слід переробити.
	Незадовільно	0	Здобувач не якісно виконав опанування тексту, продемонстрував незадовільне знання понятійного апарату, не зміг застосовувати теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу. Або завдання не виконане.
Складання конспекту з додаткової й допоміжної літератури	Відмінно	3	Здобувач самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних філософських проблем, цитує першоджерела; якісно оформлює список літератури. Робота відзначається багатством слововживання, аргументованою, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю
	Добре	2	Здобувач самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних філософських проблем, цитує першоджерела; якісно оформлює список літератури; дотримується структури написання роботи, вдало добирає лексичні засоби, проте ще має працювати над умінням виразно висловлювати власну позицію і належно її аргументувати
	Задовільно	1	За обсягом робота здобувача наближається до норми, загалом є завершеною, тему значною мірою розкрито, проте вона потребує глибшого висвітлення, має бути увиразненні основні думки, посилена єдність стилю, мовне оформлення різноманітнішим, аргументованішим, більш уваги слід приділити оформленню списку літератури.
	Незадовільно	0,5	Створеному здобувачем тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи, побудоване висловлювання характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексики, аргументованість; список літератури слід переробити.
	Незадовільно	0	Здобувач не якісно виконав опанування тексту, продемонстрував незадовільне знання понятійного апарату, не зміг застосовувати теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу. Або завдання не виконане.

11. Питання для підсумкового контролю

1. Світогляд як духовно-практичний спосіб освоєння світу й форма самовизначення людини. Структура світогляду. Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, наука і філософія.
2. Філософія та її покликання. Предмет філософії. Місце та роль філософії у сучасному суспільному житті.
3. Парадигмальність філософського знання: давньокитайська і давньоіндійська філософія.
4. Космоцентризм давньогрецької філософії: основні етапи розвитку. Філософія Сократа, Платона, Аристотеля.
5. Головні риси середньовічної філософії та її теоцентризм.
6. Гуманістичний характер філософії епохи Відродження.
7. Філософія Нового часу. (Проблема методу. Філософське обґрунтування нової картини світу (Ф.Бекон, Р.Декарт, Б.Спіноза, Г.Ляйбніц, Д.Локк, Берклі, Д.Юм). Філософія Просвітництва.
8. Класична німецька філософія. (Філософські позиції І.Канта. Філософська концепція Г.Гегеля. Філософія Л.Фейєрбаха).

9. Філософія XIX ст. Перегляд класичної моделі світорозуміння. Позитивізм. Марксизм.
10. Неотомізм. Персоналізм.
11. Філософія життя. Відкриття несвідомих поривів життя (А.Бергсон, Ф.Ніцше, А.Шопенгауер). Становлення філософської антропології.
12. Екзистенціальна філософія. (С.К'єркегор. Німецький та французький екзистенціалізм.)
13. Філософія постмодерну: феноменологічна редукція Е.Гуссерля, герменевтичне коло Г.Гадамера,
14. Філософія постмодерну: деконструкція Ж.Дерріда, негативна діалектика Т.Адорно, епістемологія М.Фуко та ін.
15. Особливості української філософської думки (періоди, напрямки, мислителі та їх ідеї).
16. Філософська думка представників української діаспори.
17. Сучасна українська філософія та філософія в Одесі.
18. Що вивчає онтологія? Категорія буття: особливості та смисл. Проблема буття в історії філософії. Основні форми буття.
19. Поняття матерії та основні форми її існування: рух, простір, час.
20. Проблема свідомості у філософії та науці. Сутність та основні характеристики свідомості. Самосвідомість.
21. Філософське розуміння штучного інтелекту. Історія створення штучного інтелекту.
22. Основні школи штучного інтелекту та їх критики. Філософські проблеми, пов'язані зі створенням штучного інтелекту
23. Пізнання як специфічна форма відношення людини до світу. Об'єкт і суб'єкт пізнання. Рівні та форми пізнання. Пізнання і знання. Проблема істини.
24. Сучасна методологія пізнання. Методологія пізнання як форма організації оптимально ефективної діяльності людини.
25. Наука як форма духовної діяльності.
26. Онтологія соціального. Специфіка соціального пізнання. Соціальна філософія та її методологічні принципи.
27. Історичний розвиток предмета соціальної філософії.
28. Поняття «суспільство» та проблеми його дослідження. Суспільство і природа як підсистеми об'єктивної реальності. Поняття «ноосфера».
29. Сфери життєдіяльності суспільства . Соціальне та економічне життя суспільства.
30. Сфери життєдіяльності суспільства. Духовне та політичне життя суспільства.
31. Людина як філософська проблема. Свобода, вибір, відповідальність — сутнісні засоби реалізації творчої життєдіяльності людини.
32. Антропосоціогенез. Єдність біологічного та соціального в людині. Тема життя і смерті у філософії. Сенс життя людини і людства.
33. Філософія історії. Людина як суб'єкт історичного процесу. Особистість в історії. Варіативність історичного процесу.
34. Філософія й глобальні проблеми людства.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Очна форма

Поточний та періодичний контроль						Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		СР	
СЗ 1	СЗ 2	СЗ 3	СЗ 4	СЗ 5	СЗ 6	20	100
10	10	10	10	10	10		
Усього за модулем 1: 20		Усього за модулем 2: 20		Усього за модулем 3: 20			

СЗ- семінарські заняття

СР – самостійна робота

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ (очна форма)

Види навчальної роботи	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		
	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів(максимальна)	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)
Семінарські заняття	10	2	20	10	2	20	10	2	20
Усього			20			20			20
Усього	60								
СР. Складання таблиці з узагальнення інформації щодо історії філософії	20								
Усього СЗ та СР	60+20=80								
Іспит	20								
Підсумкова сума балів	100								

Заочна форма

Поточний та періодичний контроль										Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3				
СЛ	К	ПДж	Табл	СЛ	К	ПДж	СЛ	К	ПДж	20	100
5	5	10	20	5	5	10	5	5	10		
Усього за модулем 1: 20+20=40				Усього за модулем 2 :20			Усього за модулем 3: 20				

СЛ – словник

К – конспект з додаткової й допоміжної літератури

ПДж – першоджерела (твори мислителів з певної теми)

Табл – таблиця з узагальнення інформації щодо історії філософії

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ (заочна форма)

Види навчальної роботи	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		
	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів (максимальна)
СР (словник)	3	2	6	3	1	3	3	2	6
Усього			6			3			6
СР. Складання конспекту з додаткової й допоміжної літератури	3	2	6	3	1	3	3	2	6

Усього			6			3			6
СР. Опанування текстів (творів мислителів з певної теми)	6	2	12	6	1	6	6	2	12
Усього			12			6			12
СР. Складання таблиці з узагальнення інформації щодо історії філософії	20			-			-		
Усього	(24+12+24)+20=80								
Іспит	20								
Підсумкова сума балів	100								

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Силабус.
3. Мультимедійні презентації.
4. Голубович І. В., Крижановська Т. О., Старовойтова І. І. «Біографістика як напрям української історико-філософської думки». Методичні рекомендації до теми курсу «Історія філософії України» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 033, для дистанційної форми навчання. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 51 с.
5. Старовойтова І.І. Історія філософії України : метод. вказівки з курсу "Історія філософії України" для студентів спец. "Філософія" ф-ту історії та філософії ОНУ ім.І.І.Мечникова. ОНУ ім. І.І.Мечникова, Ф-т історії та філософії. Одеса : Одеський нац. ун-т, 2019. 71 с. : табл. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/28399>, вільний (дата звернення: 22.08.2022)
6. Старовойтова І.І. Соціальна філософія : метод. вказівки з курсу "Соціальна філософія" (програма, плани семінар. занять, літ., завдання...) для студентів спец. "Філософія" ф-ту історії та філософії ОНУ ім. І.І.Мечникова. ОНУ ім. І.І.Мечникова, Ф-т історії та філософії. Одеса : Одеський нац. ун-т, 2019. 96 с. : табл. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/28398>, вільний (дата звернення: 22.08.22).
7. Теоретична біографістика та біографічна прагматика. [Електронний ресурс]: електрон. метод. рекомендації з обов'язкового курсу для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 033 Філософія / уклад. І.В.Голубович, І.І.Старовойтова. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2024. 56 с.

14. Рекомендована література

Основна:

1. Бертран Рассел. Мистецтво філософствування. Лекція 1. Мистецтво раціонального припущення. *Актуальні проблеми духовності* : зб. наук. праць / відп. ред. Я.В.Шрамко. Кривий Ріг : КДПУ, 2017. Вип. 18. С.81-97.
2. Бистрицький Є., Зимовець Р., Пролесєв С. Комунікація і культура в глобальному світі. Київ: Дух і Літера, 2020. 416 с.
3. Бичко І. В. Філософія: підручник. Київ : ЦУЛ, 2019. 648 с.
4. Губерський Л. В. Філософія. Харків : Фоліо, 2017. 621 с.
5. Гринів О. І. Філософія: Курс лекцій. Львів : ЛДУФК, 2015. 380 с. URL: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3584/1/osnovy%20filisosiiji.pdf>
6. Дахній А. Й. Нариси історії західної філософії XIX - XX ст. : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 486 с.
7. Петрушенко В. Л. Філософія. Підручник для студентів вищих закладів освіти. Львів : «Новий світ – 2000», 2019. 504 с.
8. Філософія. Навчальний посібник / Ю.М.Вільчинський, Л.В.Северин-Мрачковська, О.Б.Гаєвська та ін. Київ : КНЕУ, 2019. 368с.
9. Секундант С. Г. Історія понять як предмет історико-філософського і міждисциплінарного дослідження. *Історія філософії як історія понять. Збірка наукових статей*. Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2019. С. 1-22.
10. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія / пер. з нім. Вахтанга Кебуладзе. Київ : Дух і Літера, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, 2018. 544 с.

Додаткова:

1. Адо П'єр. Що таке антична філософія? Київ : Новий Акрополь, 2014. 428 с.
2. Культурологія: базовий підручник для студентів ВНЗ / кол. авторів за ред. А.Є. Конверского: Оніщенко О.С., Попович М.В., Русін М.Ю., Старовойтова І.І. та ін. Харків : Фоліо, 2013. 863с. (із грифом МОН України).
3. Старовойтова І.І. Аналітична філософія. Еволюціонізм. Історія української філософії. Історія філософії. Методологічний анархізм. Неотомізм. Синергетика. Шовінізм. *Філософія: терміни і поняття: Навчальний енциклопедичний словник* / Під редакцією В.Л.Петрушенка. Львів : "Новий світ-2000", 2020. С.20-21, 70-74, 110-112, 120-121, 172-175, 212, 245-246, 339-340, 454-456.
4. Старовойтова І.І., Повторєва С.М. Боротьба магнатів острозьких при підтримці протестантів за збереження православної церкви: уроки історії. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2019. № 25. С.82-91. URL: <http://apfs.onua.edu.ua/index.php/APFS/article/view/872>
5. Філософія як історія філософії: підручник / за ред. В. І. Ярошевича. Київ : Центр учб. літ., 2012. 648 с.
6. Філософія : хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л.В.Губерського. 2-ге вид. , стер. Київ : Знання, 2012. 621 с.
7. Філософська думка в Україні. Біобібліографічний словник. / Авт. кол.: В.С.Горський, М.Л.Ткачук, В.М.Нічик та ін. Київ : «Пульсари», 2002. 242 с. URL: <http://litopys.org.ua/fdm/fdm.htm>
8. Філософія : терміни і поняття : навчальний енциклопедичний словник / під ред. В. Л. Петрушенка. Львів : «Новий Світ - 2000», 2020. 506 с.
9. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. Т. 1-5. Наук. керівн. проекту: Барбара Кассен та Костянтин Сигов. Київ : Дух і літера, 2009-2024.
10. Хамітов Н. Філософський словник. Людина і світ / Назіп В. Хамітов, Світлана А. Крилова. 2-ге вид, випр. і допов. Київ : КНТ, 2018. 193 с.
11. Yurchenko Liubov, I.Starovoitova, Iryna (2023). The philosophy of the Ukrainian ethnic group's destruction in the Soviet period. SKHID (EAST) 3(1): *Complex Problems of Historical Memory in Philosophical and Historical Interpretations*, 29–34. URL: [https://doi.org/10.21847/1728-9343.2022.3\(1\).271314](https://doi.org/10.21847/1728-9343.2022.3(1).271314)

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова . URL : <http://lib.onu.edu.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL : <http://www.library.univ.kiev.ua/>
4. Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України. URL : <http://www.filosof.com.ua/>
5. Найвидатніші філософи світу та України. URL : <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html>
6. Електр. бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського фак. Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL : <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html>
7. Філософська енциклопедія Станфордського університету. URL : <http://plato.stanford.edu/>
8. Філософський енциклопедичний словник : енциклопедія URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskiy_entsyklopedychnyi_slovnyk.pdf